

Håndtering af fejltilkoblinger

Administrative og juridiske udfordringer i det åben land set fra en teknikers synspunkt

LIANE SOMMER, NIRAS
LHL@NIRAS.DK 30843668

DANVA SKANDERBORG D. 12.
APRIL 2018



| Disposition

Baggrund:

- Tilkobling af "vandløb" i historisk perspektiv, hvornår og hvorfor
- Juridisk sektoropdeling og kommune/amtslig "plejer"

Eksempler:

- Dokumentation og mulig håndhævelse

Løsning fremadrettet:

- Hvordan kan vi i fællesskab løfte opgaven

Lovlige årsager til direkte påkobling af dræn/vandløb til forsyningsledninger

Ledningen er et tidligere vandløb som via spildevandsplan er statusændret til regnvandsledning. Dræn oplandens naturlige afledningsvej er således blevet overtaget af forsyningen.

- I spildevandsvejledning fra 1999 var præciseret at man for sådanne spildevandsledninger ikke måtte fratage dræningsretten. Dette fremgår af afsnit 2.1.7: "Det skal sikres, at lodsejere ikke uforvarende fratages deres ret til afledning af drænvand efter vandløbsloven"
- I Vejledning nr. 3, 2001 om betalingsregler for spildevandsanlæg fremgår ligeledes af afsnit 1.3: "Det skal ligeledes sikres, at lodsejere, der udleder drænvand til vandløbet, ikke ved statusændringen fratages deres ret til at aflede drænvandet til vandløbet"

Konsekvens af statusændringen er, at dræn oplandens naturlige afledningsvej er blevet overtaget af forsyning, med en deraf fortsat forpligtelse til at sikre den fremadrettet afledning/drænret

Lovlige årsager til direkte påkobling af dræn/vandløb til forsyningsledninger/vejafvanding

Drænledning/vandløb er påkoblet vejafvanding/spildevandsanlæg i forbindelse med anlægsarbejde.

Vandløbslovens § 6 "Ingen må uden vandløbsmyndighedens tilladelse ændre vands naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme. "

Denne bestemmelse fremgik også af den første vandløbslov 1880 samt i tidligere forordninger.

Bestemmelsen er typisk i spil ved nyanlæg af vej, etablering af afskærende ledninger samt byudvikling og byggemodning af landbrugsjord.

Forklarer hvorfor dræn er påkoblet den krydsende vejs afvandingssystem eller afskærende ledning eller boligområdets regnvandsledning.

Konsekvens af afskæringen er, at dræn oplandens naturlige afledningsvej er blevet overtaget af forsyning/vej, med en fortsat forpligtelse til at sikre den fremadrettet afledning/drænret.

Afledning til vej- og banegrøfter kan få betydning for deres status

Vejregel nov. 2009 vedligehold af færdselsfrie arealer 5.2: "Det vand, der siver gennem vejens og rabatternes overflade, afledes gennem vejens bundsikringslag til dræn eller grøft, og føres via rør eller grøft til recipient. Vand fra vejens nærmeste opland kan også strømme til vejens dræn og grøfter.

"Vandførende grøfter" indgår i et større vandafledningsanlæg, som ikke alene er rettet mod vejen og dens konstruktion, men som også fører vand fra naturlige vandløb. Vandløbsvandet ledes på kortere eller længere strækninger i grøfter, som er anlagt langs vejen, indtil vandet på passende steder kan ledes til andre grøfter, ledninger eller til recipient. [Hvor vandløbsvand føres via vejens vandafledningsanlæg, betragtes anlægget som et vandløb med de forpligtelser dette medfører i henhold til Vandløbsloven](#)"

VD's håndbog for Brønde, bygværker og ledninger, 2. juni 2017: "Tilslutning af afskårne ledninger og oplande til vejens interne afløbssystem frarådes, idet en sådan ekstra vandtilledning kan medføre ulemper. [Det interne system vil med tilledning af vand fra det eksterne opland blive betragtet som et vandløb med de forpligtelser, dette medfører iht. Vandløbslovens bestemmelser](#)".

Samme konklusion gøres med banegrøfter, hvor afskåret oplandsvand ofte er optaget (forordningsforpligtelse)

Andre lovlige årsager til direkte påkobling af dræn/vandløb til forsyningsledninger/vejafvanding

Myndighedspassivitet og "indrette sig i tillid til"

Landvæsen/kommission samt kommune havde tidligere, før der blev stillet skærpet krav til spildevandsrensning/renseanlæg, en ret pragmatiske holdning især ved udledning af overfladevand/"rent" vand.

Det er derfor ikke ualmindeligt at lodsejere tidligere har fået lov til at påkoble deres dræn/rørlagte vandløb til vejafvanding/kommunale spildevandsledninger. Ofte var disse tilsagn mundtlige.

Ret til påkobling kan i bedste fald fremgå af Vandsynsprotokoller (anlægsarbejde), landvæsens/kommissionskendelser, domsafgørelser, vandløbsbøger/registre samt kommunale byggesagsarkiver.

For mange spildevandsledninger/vejafvanding har myndighederne i flere år været bekendt med tilledning af uvedkommende vand....ofte også hvilke områder/grundejere...men ikke påbegyndt håndhævelse. Herved risiko for at domstol dømmer for myndighedspassivitet.

Ophævelse af gamle afgørelser/tilladelser/rettigheder

Når man ønsker at ophæve en rettighed er det nødvendigt at vide hvorfor den er givet i sin tid og med hvilken lovhjemmel. I udgangspunktet kan en lovlig opnået ret ikke bare fratages.

Afgørelser bevarer deres gyldighed til de ophæves !

VL § 88. "Afgørelser truffet efter de hidtil gældende bestemmelser bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af loven eller regler udstedt med hjemmel i loven træffes ny afgørelse. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler."

MBL § 114. "Regler, der er udstedt efter de i § 113 nævnte love, opretholdes, indtil de afløses af regler udstedt efter denne lov, medmindre andet følger af loven. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Afgørelser og forlig truffet efter de regler, som er nævnt i stk. 1, bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af loven eller regler udstedt med hjemmel i loven træffes ny afgørelse eller bestemmes andet. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler."

Det er derfor ikke muligt med påbud hjemlet i MBL § 30 at ophæve en afgørelse truffet med hjemmel i vandløbsloven (hjemmel i vandløbsloven før 1973 kræver tjek af hvad hjemmel omhandlede, da spildevand også blev håndteret i VL frem til udskillelse i MBL)

Krav for at kunne håndhæve

- Der skal foreligge dokumentation for et ulovligt forhold på den konkrete ejendom eller som minimum klare indikationer på et ulovligt forhold før der kan udstedes påbud.
- Følgende bør foreligge:
 1. Foto af påkobling og udledning (påkobling kan jo være sløjftet inde på grund)
 2. Redegørelse for hvad myndighed har gjort for at opspore evt. "tilladelser"
 3. Vurdering af forholdets alvor og miljø/afstrømningsmæssige konsekvens...alle afgørelser skal overholde proportionalitetsprincippet

Fremskaffelse af pkt. 1 kan med fordel ske i samarbejde mellem Forsyning og Kommune.

Kommunen har først håndhævelsespligt, når det er dokumenteret/overvejende synliggjort at der foreligger ulovligt forhold (MBL § 68 eller VL § 54a)

Påbud kan alene udstedes til grundejer/driftsansvarlig.. ikke til 3. part

Strategiske overvejelser ved håndhævelse.

Hvis der mangler dokumentation for lovlighed:

MBL § 72 giver alene mulighed for at anmode om oplysninger hos virksomheder og ikke private grundejere

Byggelovens § 16 c kan måske anvendes til at dokumentere lovligt afløbsforhold fra bygninger!

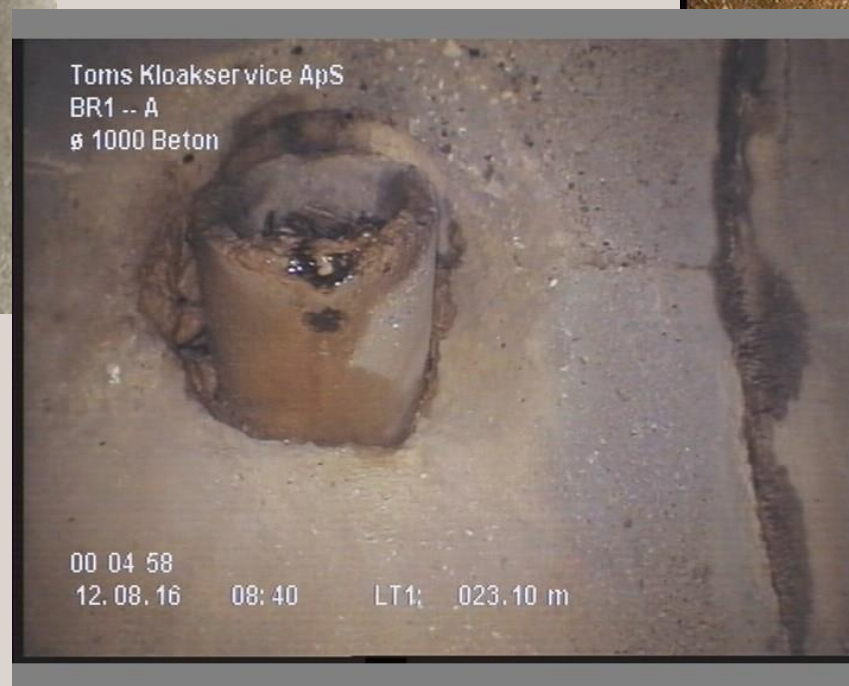
VL § 58 "Den, der er ansvarlig for forhold eller anlæg, der er omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller miljø- og fødevareministeren give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forhold efter loven"

VL § 58 kan anvendes i det åbne land, hvor grundejer kan blive påbudt at redegøre for drænbeliggenhed på sin ejendom herunder også hvor afledning sker til. Denne påbudshjemmel kaldes populært undersøgelsespåbud og anvendes ved mistanke om ulovligt forhold, men hvor der fortsat mangler oplysninger for at vurdere ulovligheden.

Typiske eksempler fra den virkelige verden

- *Først lidt blondine logik:*
 - *Hvis påkobling er udført meget primitivt/dårligt er det næppe udført af autoriseret fagpersonale/kommune/forsyning*
 - *Hvis påkobling er sket på min ejendom, er det overvejende sandsynligt at jeg har kendskab til det....man burde opdage uvedkommendes gravearbejde i sin have*
 - *Hvis påkobling er sket til mit private spildevandssystem burde jeg bemærke en forskel i afløbet (toilettet trækker dårligere) under kraftig/vedvarende regne*
 - *Hvis jeg har et større dræn/rørlagt vandløb skal mine dræn være tilkoblet det afløb, for jeg har jo ikke adgang til "andres jord" for at koble på*
 - *Uvidenhed for loven eller om ens ejendom er desværre ikke en undskyldning*

Eksempler på kobling/tilslutning



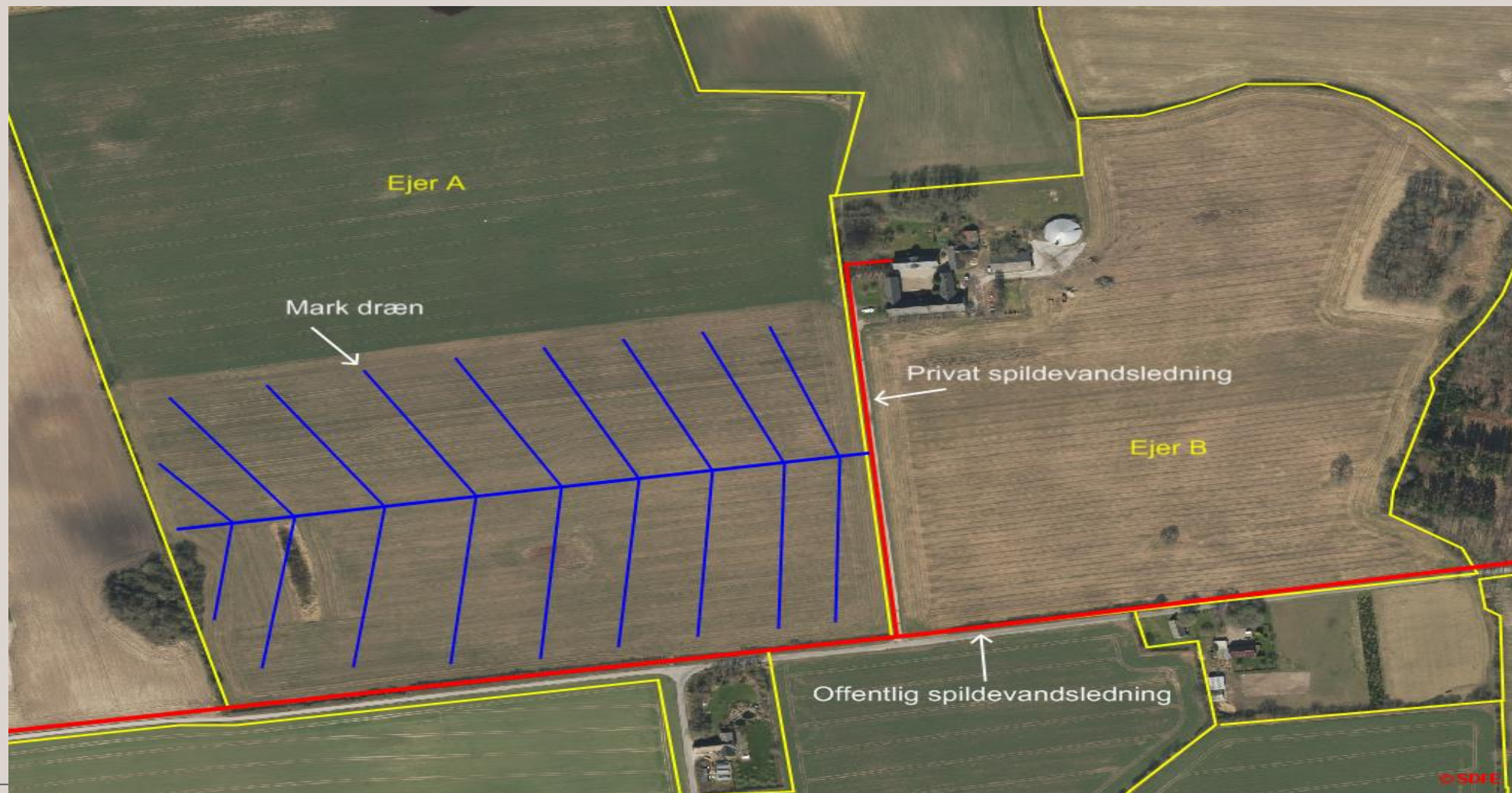
Eksempler...vejanlæg...her med "afværgegrøft"



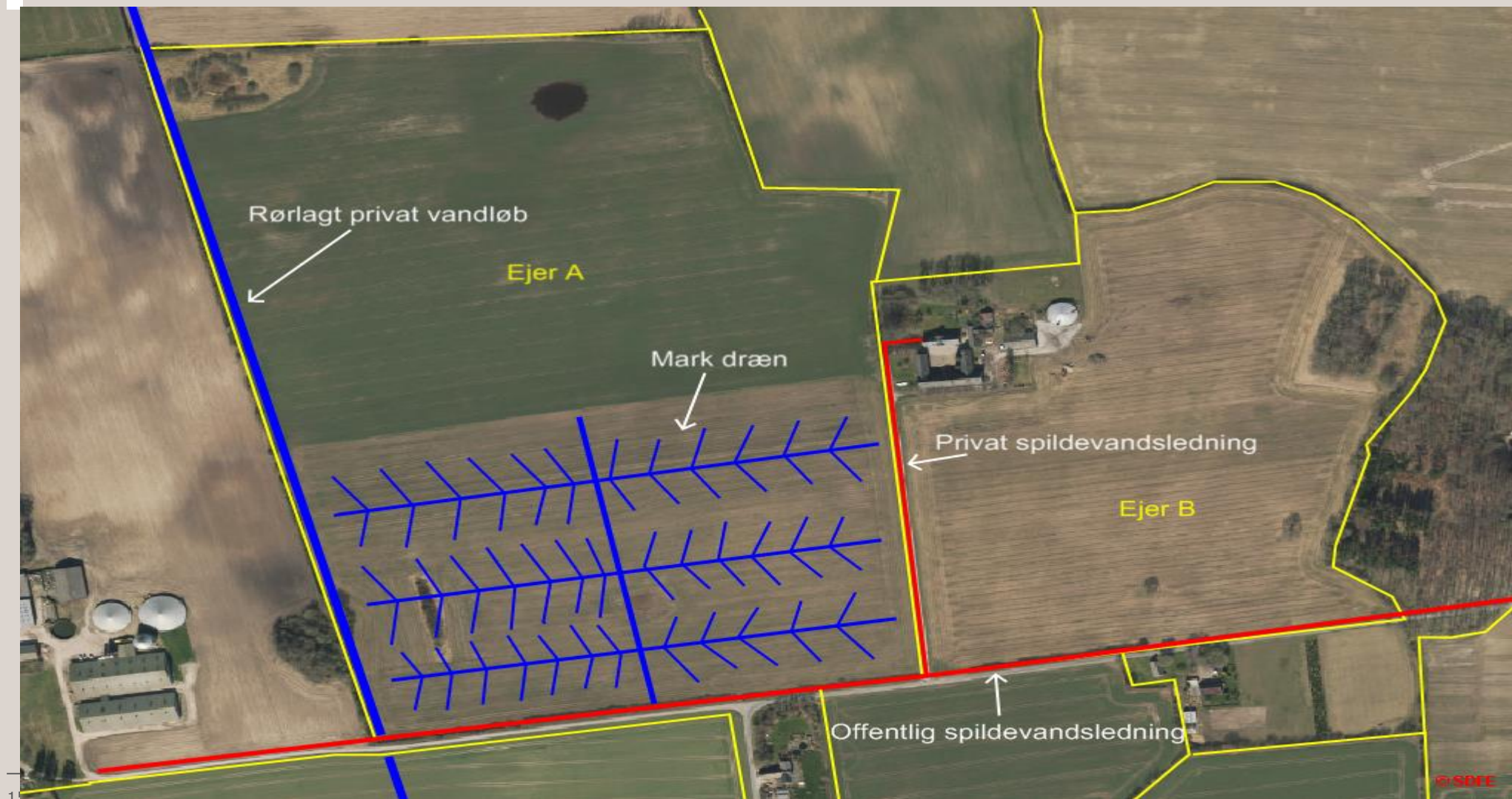
Eksempler...vejanlæg...med styrede strømningsveje



Eksempler...de "næppe lovlige"



Eksempler...de "næppe lovlige"



Håndhævelse...påbudshjemmel.

Hvis man vil ændre faktiske forhold skal der udstedes påbud til grundejer...
og et påbud er en afgørelse der skal overholde reglerne i Forvaltningsloven

VL § 5 (og §54a) "Retten til at benytte vandløbene efter bestemmelserne i §§ 3 og 4 må ikke udøves med hensyn til vandløb, der udelukkende er anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af grundejere, eller hvor der ved tidligere lov er truffet anden bestemmelse"

MBL § 30 "Hvis et spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt, herunder ikke opfylder eller tilgodeser de krav, der er fastsat efter § 28 og § 29, samt forudsætninger fastsat efter § 32, stk. 4, kan tilsynsmyndigheden påbyde, at der foretages den nødvendige forbedring eller fornyelse af anlægget. Tilsynsmyndigheden kan endvidere ændre vilkår fastsat i en tilladelse efter § 28, hvis de tidligere fastsatte vilkår må anses for utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige."

Den klart største udfordring kan være at dokumentere, at der ikke foreligger tilladelse, for det at der ikke foreligger skriftlig tilladelse er ikke nødvendigvis fyldestgørende

Der er et problem som skal løses...hvilket kun kan være i alles interesse

- Der mangler lovgivningsmæssig hjemmel i MBL til at bede privat grundejer om dokumentation af deres afløbsforhold
- Der mangler vejledning fra styrelsen om håndhævelse af netop, dette forhold som ligger i snitfladen mellem 2 lovområder
- Kommunerne har ikke økonomi/ressourcer til at løfte opgaven alene
- Forsyningen må ikke
- Grundejer kan let komme i klemme, da forholdet håndteres vidt forskelligt rundt om i landet
- Der er et kæmpe "oprydningsarbejde" som måske kunne løses ved "Frit lejde kampagner" hvor borgere kunne anmelde deres benyttelse og viden om den, og derved få den lovliggjort....evt. mod fremadrettet betaling
- Forsyningen bør få juridisk mulighed for...mod betaling...at tillade eksisterende dræntilkoblinger hvis der er plads i afløbssystemet

DE FLESTE MENER,
AT VAND LØBER
NEDAD – I NIRÅS
MENER VI, AT DET
GÅR PÅ TVÆRS

